

Sp. zn. 2950/2020/VOP/LV
Č. j. KVOP-23748/2021
Datum 3. června 2021

Vážený pan
JUDr. Roman Heinz, Ph.D.
ředitel
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás v rámci šetření podnětu paní **A.**, bytem xxxxx, týkajícího se postupu Magistrátu města Brna a Úřadu městské části Brno-Řečkovice a Mokrá Hora při výkonu sociálně-právní ochrany syna paní **A.**, nezletilého Adama (nar. yyyy). Z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který na mě přenesl některé oblasti své působnosti, mj. i oblast ochrany práv dětí, jsem se šetření ujala já.

Podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv Vás vyrozumívám o nedostatečném opatření k nápravě Magistrátu města Brna (dále také „Magistrát“) a Úřadu městské části Brno-Řečkovice a Mokrá Hora (dále také „OSPOD Řečkovice“) a žádám Vás o vyjádření k věci.

Stěžovatelka, paní **A.**, si stěžovala především na skutečnost, že její syn byl těsně po porodu svěřen do pěstounské péče na přechodnou dobu. Stěžovala si rovněž na četnost a průběh svých kontaktů se synem po svěření Adama do pěstounské péče na přechodnou dobu. Adam se narodil dne yyyy [na sklonku roku 2019] v nemocnici B. Otec dítěte není v jeho rodném listu uveden. Matka byla již v průběhu těhotenství hospitalizovaná na psychiatrickém oddělení nemocnice B. kvůli psychickým problémům. Matka trpí emočně nestabilní poruchou a z toho důvodu také pobírá částečný invalidní důchod. Dva dny po porodu byla matka přemístěna na uzavřené psychiatrické oddělení uvedené nemocnice. Místně příslušný OSPOD Řečkovice šetřením zjistil, že v rodině matky nejsou žádné osoby, které by byly schopny převzít dítě do péče. OSPOD Řečkovice proto požádal Magistrát města Brna o zprostředkování náhradní rodinné péče pro dítě a postoupil mu jeho spisovou dokumentaci.

Dne 3. 1. 2020 podal Magistrát města Brna Městskému soudu v Brně návrh na vydání předběžného opatření o svěření nezletilého Adama do pěstounské péče na přechodnou dobu. Soud návrhu vyhověl a nezletilého Adama do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřil.

Matka byla z psychiatrie propuštěna dne 8. 1. 2020, tedy po osmi dnech, do domácího léčení. Magistrát města Brna nastavil kontakty matky s dítětem jako asistované, v intervalu jednou za čtrnáct dnů. V průběhu měsíce března a dubna kontakty z větší části neprobíhaly z důvodů šíření koronavirové nákazy a vyhlášení nouzového stavu v České republice. Po květnovém kontaktu Magistrát města Brna matce dočasně „pozastavil“ kontakt s dítětem do doby, než matku vyšetří její psychiatr. Důvodem byla velmi vypjatá atmosféra při kontaktu matky s dítětem a podezření magistrátu na zhoršení psychického stavu matky.

Poté, co ošetřující psychiatr matce kontakty s dítětem „povolil“, probíhaly jednou týdně za asistence jiné doprovázející organizace, kterou si zajistila sama matka.

V šetření postupu Magistrátu a OSPOD Řečkovice jsem se zaměřila na postup těchto úřadů před porodem a těsně po porodu v souvislosti s odebráním dítěte. Zjišťovala jsem, jakým způsobem Magistrát a OSPOD Řečkovice pracovali s matkou v období před odebráním dítěte a v souvislosti s odebráním dítěte a dále jakým způsobem nastavil magistrát četnost a průběh kontaktů matky se synem.

Dospěla jsem k závěru, že:

- Magistrát města Brna pochybil, když nepostoupil místně příslušnému OSPOD podnět nemocnice B., který obdržel v srpnu 2019 a ve kterém jej nemocnice žádala o zahájení spolupráce s matkou. Ta byla v té době již těhotná a zvažovala adopci dítěte.
- OSPOD Řečkovice a Magistrát města Brna se dopustily závažného pochybení, když pominuly nezbytné kroky sociálně-právní ochrany vedoucí ke správnému vyhodnocení celé situace – nedostatečně komunikovali s matkou s cílem zmapování případu tak, aby bylo možné předejít oddělení dítěte od matky.
- Magistrát města Brna závažně pochybil, když autoritativně rozhodl o formě a četnosti kontaktů s matkou a když bez soudního rozhodnutí sám rozhodl o „pozastavení“ kontaktů matky s dítětem.

V podrobnostech plně odkazuji na přiloženou zprávu o šetření ve věci.

Protože Magistrát města Brna ani OSPOD Řečkovice nezjednaly nápravu již na základě zprávy o šetření, vydala jsem závěrečné stanovisko, v němž jsem jako opatření k nápravě navrhla, **aby Magistrát města Brna** (dále také „magistrát“) ve své budoucí praxi v obdobných případech:

- vždy náležitě pracoval s rodičem dítěte, které potřebuje ochranu; zejména aby před zvažováním odebráním dítěte z péče rodiče osobně projednal situaci s rodičem, pečlivě zjišťoval a vyhodnotil možnosti péče rodiče o dítě, případně jakou podporu a pomoc by rodič potřeboval, aby mohl o dítě pečovat,
- v případě osob se zdravotním postižením by si měl být magistrát vědom, že dítě nesmí být od rodičů odděleno z důvodu zdravotního postižení rodiče, a že orgán sociálně-právní ochrany dětí je těmto rodičům povinen poskytnout odpovídající podporu,
- pokusil se zjistit co nejvíce informací o zdravotním stavu rodiče a k těmto zjištěním přihlížel při zvažování dalšího postupu týkajícího se péče o dítě,
- pomohl zprostředkovat rodičům dětí v pěstounské péči kontakt s dětmi v takové formě a rozsahu, který bude sloužit rozvíjení sounáležitosti rodičů s dětmi; rodiče by měli mít možnost co nejširšího kontaktu s dítětem a kontakt by měl probíhat v přirozených podmínkách; nařídít omezení kontaktu nebo jeho asistovanou formu může jen soud.

Úřadu městské části Brno-Řečkovice a Mokrý Hora jsem doporučila, aby ve své budoucí praxi v obdobných případech:

- vždy náležitě pracoval s rodičem dítěte, které potřebuje ochranu; zejména aby před zvažováním odebráním dítěte z péče rodiče osobně projednal situaci s rodičem, pečlivě zjišťoval a vyhodnotil možnosti péče rodiče o dítě, případně jakou podporu a pomoc by rodič potřeboval, aby mohl o dítě pečovat,
- v případě osob se zdravotním postižením by si měl být OSPOD Řečkovice vědom, že dítě nesmí být od rodičů odděleno z důvodu zdravotního postižení rodiče, a že orgán sociálně-právní ochrany dětí je těmto rodičům povinen poskytnout odpovídající podporu,
- pokusil se zjistit co nejvíce informací o zdravotním stavu rodiče a k těmto zjištěním přihlížel při zvažování dalšího postupu týkajícího se péče o dítě a
- poučil sociální pracovníky o správném postupu v obdobných případech.

Od tajemníků obou úřadů jsem obdržela vyrozumění, ve kterém sice uvedli, že mnou navržená opatření přijali. Z jejich vyjádření je však zřejmé, že k mým závěrům i navrhovanému postupu mají zásadní výhrady, vyjadřují s nimi de facto nesouhlas. Z jejich strany se tak jedná o postup čistě formální.

Vážený pane řediteli, vyrozumívám Vás o tom, že tajemník Magistrátu města Brna a tajemnice Úřadu městské části Brno-Řečkovice a Mokrý hora **přijali mnou navržená opatření k nápravě pouze formálně**, což mě opravňuje k postupu dle § 20 odst. 2 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv, tedy **informovat o pochybení úřadu jeho nadřízený správní orgán**.

Pro přehlednost celé věci zasílám v příloze zprávu o šetření ze dne 5. října 2020, závěrečné stanovisko s návrhy opatření k nápravě ze dne 25. ledna 2021 a vyrozumění tajemníků obou úřadů. O tomto postupu jsem informovala tajemníka Magistrátu města Brna, tajemnici Úřadu městské části Brno-Řečkovice a stěžovatelku.

Vážený pane řediteli, uvítám, poskytnete-li ve věci své vyjádření a Vámi přijaté kroky ve lhůtě **30 dnů** od doručení tohoto dopisu. Děkuji Vám za spolupráci.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Zpráva o šetření č. j. KVOP-35459/2020

Závěrečné stanovisko č. j. KVOP-3140/2021

Vyrozumění Magistrátu města Brna ze dne 18. února 2021

Vyrozumění Úřadu městské části Brno-Řečkovice a Mokrý Hora ze dne 12. února 2021